

ЧОМУ ТЕОРІЇ ЗМОВИ КОРИСТУЮТЬСЯ ПОПУЛЯРНІСТЮ У СУСПІЛЬСТВІ

Олег Клещ

Студент Сумського Національного Аграрного Університету

Анжеліка Шевель

Зав. кафедри, доцент кафедри філософії та соціально-гуманітарних дисциплін.
Кандидат філософських наук

Анотація. Письменники часто надихалися народною творчістю чи релігійними текстами та на їх основі будували сюжети своїх творів. Ідеєю багатьох книг є висвітлення багатих людей у вигляді підступних, жадібних та лицемірних особистостей, які на меті мають лише одне – заробити якомога більше грошей. Така любов суспільства до критики багатих людей з'явилася через те, що суспільство в основному складається саме з бідних людей. Через свою незаможність, люди починають критикувати заможних людей, звинувачуючи їх ледве не у всіх мирських гріхах та проблемах. Саме через ненависть бідних людей до багатих в суспільстві сформувалося безліч різноманітних теорій змови, які говорять про те, що світом керує таємне суспільство, яке спеціально, переслідуючи свій власний, корисливий інтерес, влаштовує війни, теракти, провокації, фінансує передвиборні кампанії політиків у всьому світі та хоче встановити світовий диктаторський режим, офіційно проголосивши себе, як світовий уряд.

Ключові слова: теорія змови, конспірологія, світовий уряд, суспільство, таємний уряд, плутократія, влада багатих та впливових.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теорії змови були предметом уваги таких українських дослідників, як Н. Ярош, В. Артюхова, Ю. Грицаюк, Т. Шадюк, В. Козелецької, А. Залуцької та інших. Проте огляд літературних джерел стосовно теорій змов показав, що недостатню увагу приділяється з'ясуванню причин популярності теорій змов у суспільстві.

Основні результати дослідження. Наразі існує таке поняття, як конспіраціонізм (синонім до словосполучень: «теорія змови», «конспірологічна теорія») – це теорія, що прив'язує будь-які події в світі до так званого світового уряду, який складають найвпливовіші та найбагатші люди світу, яким підпорядковуються влади всіх країн, всі світові організації, всі середні та крупні бізнесмени, олігархи, терористичні угруповання тощо. Як говорять прихильники теорії світової змови, мета цієї впливової групи осіб підкорити собі весь світ, залишити один мільярд осіб, які будуть обслуговувати золотий мільйон осіб, які власне і є світовим урядом. Світова диктатура таємного уряду має назву Встановлення Нового Світового Порядку.

Конспірологи – люди, що захоплюються та вірять у теорії змови; підв'язують під світову змову майже всі відомі події. Серед найпопулярніших

їхній версії: вбивство Джона Кеннеді, Перша та Друга Світові Війни, загибель пароплава «Титаніка», міфи та легенди пов'язані з Антарктидою та центральною Австралією, Маріанською западиною, Бермудським трикутником, Ватиканом, терористичними актами 11 вересня 2001 року, Атлантидою, розпадом Радянського Союзу, встановленням НСНРП Адольфа Гітлера в Німеччині в 1933 році, процеси цифровізації та глобалізації тощо. Серед найпопулярніших теорій, у які вірять конспірологи є теорія інопланетян, яка говорить про те, що світом насправді керують інопланетяни, які давно прилетіли сюди та обіймають всі значні посади в суспільстві.

Загалом теорії змови розглядають як частину філософського світогляду, що має назву «теорія еліт» - концепція, згідно з якою впливові та багаті групи населення згуртовуються, та мають значний вплив на всі процеси, що відбуваються у світі, в тому числі політичні та економічні. Багатих людей, які не обіймають владні посади, але через свої багатства та зв'язки мають безпосередній вплив на рішення уряду країни, називають плутократами.

Багато міфів та легенд серед конспірологів присвячено тому, що впливовими групами осіб є декілька найбагатших сімей у світі, які сформували свої величезні капітали відносно нещодавно, приблизно з XVIII-IXX століть. Інші вірять, що світовий уряд був сформований з епохи середньовіччя (у Ватикані), а деякі конспірологи говорять про те, що з самого початку існування людства було сформовано той самий світовий уряд, який протягом усієї історії керував нами [1].

Враховуючи те, що ми з'ясували суть поняття «теорії змови», розібралися в його історії та згадали найпопулярніші теорії конспірологів, слід перейти до безпосереднього з'ясування причин, чому суспільство захоплюється, нерідко сліпо вірить, у теорії змови, які в більшості випадків не ґрунтуються, ані на наукових доказах, ані на перевірених інформації, іноді взагалі є відвертою брехнею, на що більшість просто не звертає увагу. В епоху інтернету та комп'ютерів через спеціальні програми робиться багато правдоподібних фотографій та відео, які тільки популяризують теорії змови.

Як вже було зазначено вище, теорії змови користуються широкою популярністю серед бідних верств населення. Існує багато психологічних досліджень, книжок, курсів та інтерв'ю про заробіток грошей, про те, як стати успішними та багатими людьми тощо. У всіх цих інформаційних продуктах простежується одна спільна риса – люди, які мають успіхи в якихось своїх сферах мають інше мислення, яке проявляється в іншому, найчастіше протилежному до більшості людей, сприйманні негараздів, труднощів, дисципліни, думок, мотивації тощо. Такий метод мислення називають «мисленням багатих людей» або «мисленням успішних людей». Такий спосіб мислення категорично забороняє: плітки, засудження, заздрість, жадібність, «не якісне оточення», яке тягне тебе до прірви, дивитися на світ у призмі негативу (негативне мислення заборонено в принципі) тощо. Замість цих речей багаті та успішні люди сконцентровані на саморозвитку, на власних хобі, на сім'ї, на

допомозі іншим (тому саме серед них, а не серед бідних людей, розповсюджено меценатство).

Серед представників бідних людей, навпаки розповсюджені плітки та заздрість, тому аналізуючи популярність теорій змов, ми дійшли до висновку, що через те, що багато представників бідних верств населення не змогли себе реалізувати в цьому житті через ряд певних причин (які стосуються як негативних спадкових настанов, так і негативного, заздрісного та жадібного мислення), тому, оскільки звинувачення інших у власних проблемах ввійшло у них у звичку, вони звинувачують багатих людей у своїй безуспішності, тому починають придумувати теорії змови або підв'язувати світові події під ніби існуючий світовий уряд, щоб якось пояснити своє ганебне положення.

Наступним фактором, чому теорії змови користуються популярністю у суспільстві є те, що з давніх давен люди створювали багато страшних, міфічних істот, які лякали людей та наводили на них страх. Людина так влаштована, що протягом життя в певному співвідношенні вона має отримувати всі види емоцій. Однією із таких емоцій є страх, тому люди створювали різноманітних монстрів, наразі це фільми жахів. Через те, що теорії змови наводять страх через свій загально-світовий масштаб, вплив та контроль на повсякденне життя звичайних людей, прокручуючи в себе в голові чи вислуховуючи чергову теорію змови, людина відчуває страх та жах – тобто ті емоції, яких у неї в житті може бути недостатньо.

Останній фактор, про який ми поговоримо – це те, що на базі теорій змов вигадуються цікаві, захоплюючі та інтригуючі сюжети в кіномистецтві, літературі, відеоіграх тощо. Будь-то теорія змови, що притягнута до існуючих подій, чи то вигадана теорія на якусь певну тематику, вона дає змогу побудувати сюжет таким чином, щоб читач, глядач чи гравець весь час сидів у напрузі, нікуди не відлучався та був повністю занурений у сюжет.

Висновок. У підсумку можна впевнено сказати, що теорії змови користуються популярністю у суспільстві через свою таємничість, свого роду недомовленість та цікавість, адже багато теорій змов є дійсно цікавими, через те, що в багатьох прослідковуються достатньо неординарні думки. В цьому дослідженні ми аналізували популярність теорій змов, але не говорили про те, чи треба в них занурюватись? Якою б не була відповідь на це питання, точно не варто повністю захоплюватися теоріями змови та безсумнівно в них вірити, адже через це буде страждати ваше звичайне життя, думки, буде відсутній спокій та впевненість у завтрашньому дні.

Література

1. Грицаюк О., Чоп Т. ТЕОРІЯ СВІТОВОЇ ЗМОВИ: МІФ ЧИ РЕАЛЬНІСТЬ. *X Всеукраїнська студентська науково - технічна конференція "ПРИРОДНИЧІ ТА ГУМАНІТАРНІ НАУКИ. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ".*, 25-26 квітня 2017 р., м. Тернопіль. м. Тернопіль. 2017. С. 276-278